

AB

143582

W. Am. J.

3.

MEMORABILE
SECUNDUM

DE

IUSTITIA
IMPERIALI.

clb lbc LXXIV.

Hoc secundum S.R.I. memorabile

De *Justitia Imperiali*,

Eidem & Ejusdem

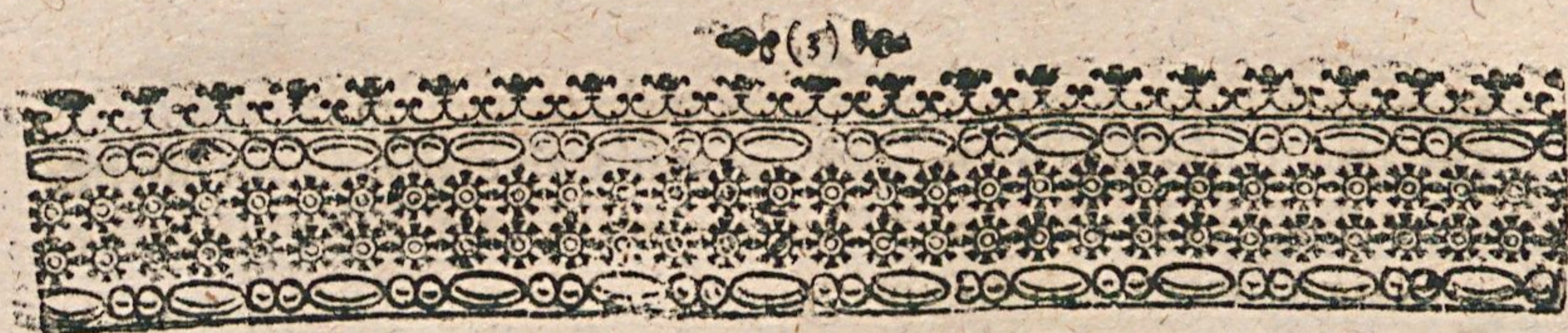
Augustissimo Imperatori,
Eminentissimoque
Electori Moguntino per Germaniam
Archicancellario

Sacrum esto.

Theodor. Rex

Apud Cassiodor. Lib. 5. Epist. 15.

*Cunctis laborantibus Comitatus noster concedit justitiam:
& hinc remedia subiectis ad reliquas Regni partes,
quasi à vivo fonte descendant.*

Conspectus capitum partis secundæ
Lib. I.

C. I.

De Iustitia Imperiali.

- I. Iustitiæ necessitas.
- II. Vera natura Iustitiæ & iniustitiæ, forensisque iustitiæ.
- III. Requisita istius iustitiæ, & ejus functio.
- IV. Cur dicta Imperialis.
- V. Ejus divisio, in Aulicam & Spirensē.
- VI. Utriusque distinctio.
- VII. Utriusque convenientia.
- VIII. Præsens dispectio de Spirensi.
- IX. Iustitiæ hujus Imperialis definitio.

C. II.

*De hujus in Instrumento Pacis & Recessu
Imperii memorabilibus.*

- I. Memorabilia Instrumenti Pacis ac Recessus Imperii circa hanc Iustitiam Imperialem.
- II. Causæ memorabiles nondum redintegrati Assessorum numeri.
- III. Memorabilis causarum in Camera numerus longè major Assessorum numero, vel redintegrato.

C. III.

*De diversis tot causarum remediis,
imparibus.*

- I. Memorabilia hætenus remedia tot causis imparia.
- II. Imparia, propria quæquam, & illa in Recessibus imp.
- III. Visitationes Cameræ, ritè & frequentius actæ memorabiles, & huic malo utiles.

- IV. Memorabile proximum ac penè par malo remedium.
- V. Defectus hujus supplendus auctario anni Cameralis: quem inter & Assessores Ordinarios & Extraordinarios causæ illæ divisæ, relatæ, erunt expeditæ annis 72.
- VI. Extraordinarii eadem juramenti ac silentii religione, quâ Ordinarii adstringendi, eodem dotandi salario.
- VII. Quæ causæ in novem quadrienniis extraordinariis admittendæ, quæ non.
- IX. Aliud remedium isto commodius visum, constituendi quatuor Ordines Senatorios.

C. IV.

*De remedio alio tot causarum finiendarum remedio
meliori ac memorabili.*

- I. His remediis longa nimis inest annorum aliorumque incommodorum series.
- II. Memorabilissimum, ceterisque præferendum remedium duas adhuc alias summas constituendi Imperialis curias, ultra Spirenslem: Ratisbonæ unam, alteram Magdeburgi.
- III. Sui cuique Curia assignandi circuli cum suis causis.
- IV. Sui cuique quàm proximi assignandi: in assignandis status, loca, collationes observanda.
- V. Numerus Circulorum, Circularium Statuum, locorum, collationum.
- VI. Comoda Circulorum in tres Curias distributio.
- VII. Numerus statuum, locorum, collationum in Circulis cuique Curia assignatis.
- IX. Curiales in quâque Curia, majores, minores, medii, minimi.
- IX. Numerus Judicum, ac præsidum in tribus curiis.
- X. Numerus Assessorum in quavis Curia.
- XI. Numerus Curatorum Cancellariæ in Curia qualibet.
- XII. Numerus Advocatorum, procuratorum, Protonotariorum, notariorum &c. in unaquaque Camera.
- XIII. Modus præsentandi, probandique Assessores futuros, & quales, & coram quo.
- XIV. Magna & varia trium curiarum utilitas.

5.

C. V.

*De numero salariorum in quavis curia, & eorum
conquirendorum modo.*

- I. Collationes supra memoratæ remediis extraordinariis impares cau-
fis in tres divisas curias diminutis, & minuenda.
- II. Videntur salaria curialium.
- III. Numerus salariorum & supplementorum in curia Spirensi, Ratis-
bonensi, Magdeburgensi.
- IV. Unde sumenda supplementa salariorum pro Curia Spirensi.
- V. Unde illa pro Ratisbonensi.
- VI. Unde ea pro Magdeburgensi.
- VII. Difficultas ea obtinendi: non obtentis, alius conquirendorum in-
veniendus modus.

C. VI.

*De oratione Camerali Iudici attributa pro rite ordinanda
justitia Imperiali, ob argumenti paritatem
hinc aliunde relata.*

- I. Memorabilis illius orationis stilus.
- II. Memorabilis ipse orator Serenissimus Camerae Judex ob familiaræ &
Justitiæ priscam claritatem.
- III. Memorabilis ejusdem de Camerae Justitia ejusque executione sen-
tentia.
- IV. Eadem ejusdem de adsciscendis administris Camerae Visitatori-
bus.
- V. Eadem ejusdem de Assessorum administris omniumque vacatio-
ne.
- VI. Eadem ejusdem de inordinata vacatione Assessorum, partium, Ad-
vocatorum.
- VII. Memorabiles ejusdem cautelæ, primæ de Partium vacante.
- VIII. Altera de Advocatorum altercatione.

A 3

IX. Ter-

- ix. Tertia de actis inter Assessores, & de ipsis Assessoribus in quinque classes distribuendis.
- x. Quarta de Advocatorum, procuratorum perverso procurandi ordine.
- xi. Quinta de ordinandis aliis alibi adhuc Curiis Justitiarum.
- xii. Sexta de perpetuo Assessoratus ministerio.
- xiii. Septima de tentanda omni studio, omni in judicio subalterno, amica causarum compositione & transactione.

Partis II. Lib. I. C. I.

De Justitia Imperiali.

I. Prima fuit cura pietatis, seu religionis Imperialis, altera
Justitiæ debetur Imperiali: quæ æquè ac illa est ne-
cessaria: illa est Imperialium erga DEUM: hæc eo-
rundem inter se. Sine hac nihil in Imperio rectè geri,
nihil in eo esse laudabile, nec ipsam Imperium diu
subsistere potest.

*Justitia ne-
cessitas.*

II. Justitia in se est abstinencia ab alieno, rara in terris, in Imperio,
& inter cives Imperiales: frequentior ubique est injustitia, seu alieni usur-
patio, juris alterius læsio, ipsaque læsa justitia: quæ requirit aliam justitiam,
quæ læsæ est curatio, & injustitiæ correctio; vulgò forensis aut judicialis
dicta.

*Quid sit in-
se justitia &
injustitia &
quid fo-
rensis justiti-
a.*

III. Hæc Justitia, quæ præsupponit injustitiam, certâ constat ad-
ministracione, administratio certis personis, certâ formâ, certo ordine,
certa conclusione, certâ sententiâ, & certâ executione estque ordinata ju-
stitiæ administratio, quâ injustitia ad justitiam, iniquitas ad æquitatem re-
ducitur, alienum adimitur, suum cuique redditur.

*Requisita
istius justitiæ
ejusque fun-
ctio.*

IV. Hæc hic dicitur Imperialis, quia certis S. R. Imperii personis,
rebus, causis, actionibus est propria, ejusque administratio certis S. R. Im-
perii locis est affixa: & quia de eâ præsens est sermo non de alia.

*Cur dicta
Imperialis.*

V. Justitia Imperialis alia est Aulica, Imperatoris Aulæ, quo sit cun-
que loco, adstricta: vulgò judicium Aulicum, alia Spirensis, Spiræ à Ma-
ximiliano I. cum Imperialium consensu constituta: vulgò, Camera Spiren-
sis: illa prior istâ fuit, hæc tempore posterior.

Cuius divisio.

VI. Utraque distinguitur loco, certis causis, & forma: Locus illius
est Aula Imperatoris, olim vaga, hodiè fixa Viennæ: hujus Civitas Impe-
rialis Spira, olim Francofurtum: certæ illius causæ, præter eam Camera
Spirensi communes, sunt illæ reales, feudales & fiscales Illustrium Imperii
Statuum soli Imperatoris cognitioni reservatæ, eorundemque criminales;

*Utriusque
distinctio.*

forma

forma illius est libera, non adstricta civilis juris ordini judiciario, publicæ intenta tranquillitati, sæpeq; nō tam juri, quàm rationi status: ob respectus publicos, aut statui Imperatoris aptos. Locus istius est Spira: causæ, præter cum Aulicâ communes, sunt peculiare illæ ex fracta pace religiosa ac profana & Monasteriensi ortæ, causa Criminalis Cameralium: forma, certo ordini inclusa, justitiæ administratæ non status rationi, aliisve respectibus obnoxia.

*Viriusque
convenien-
tia.*

VII. Utraque administratur nomine & autoritate Imperatoris: utraque Imperialis est Curia: utraque summam, æqualem, principalem habet potestatem, & concurrentem jurisdictionem, ac mutuam præventionem: at non mutuam avocationem nec inhibitionem utramq; aulica in reservatis.

*Hic de Spi-
rensi agitur.*

VIII. Illa præcipuè Imperialis hic notatur justitia, quæ in Camera Spirensi, cunctis Imperialibus ritè eò refugis administratur: cui cuncti Imperiales certo ordine subsunt, nisi certis exempti privilegiis.

*Justitia hu-
ius Imperia-
lis definitio.*

IX. Estque justitia hæc Imperialis suprema causarum Imperialium eo competentium ab Illustribus personis ritè præsentatis ac probatis, in Camera Spirensi congregatis nomine Imperatoris suscepta cognitio & perfecta dijudicatio; dijudicatarum pronuntiatio, ac pronunciarum executio.

C. II.

De memorabilibus Justitiæ Imperialis.

*Memorabilia
Instrumenti
Pacis & Re-
cessus Imp.
circa iusti-
tiam Imper-
vialem.*

art. V.

an. 1654.

Recessu Imp.

§. 6 §. 17.

§. 29.

Causa non

redintegrati

Assessorum

numeri.

I. Multa in Instrumento Pacis memorabilia circa hanc justitiam Imperialem sunt sancita; in judicio Camerae Imperialis advertenda: secundo Imperii Recessu firmata partim reformata, id est, in melius mutata, indeque longè memorabiliora: constituto largiori ac memorabiliori Illustrissimi Cameralium salario, compleri jussu Assessorum numero, præscripto litium citius finiendarum modo, ordini ac compendio.

II. Benè provisum, non penitus observatum. Numerus enim Assessorum nondum est redintegratus, seu rei inopiâ nummaria, ipsi præsentium hodiè numero imparis, seu quodam Illustrissimi erga Cameram fastidio. Hoc tegunt prætextu litium ibi immortalium, quas ipsi tamen fovere videntur, tractis in longum, datâ sæpè operâ, litigiis. Illam negligunt, prælatis suis privilegiis primæ instantiæ, seu Austregarum, & de non appellando: quæ illi in Aulico ac Spirensi judicio intemerata, Imperiali legi, seu Capitulationi Cæsareæ inferenda, ac commendatissima esse volunt. Et sic negle-

De Iustitia Imperiali.

neglectâ Camera Imperiali, negligitur numerus Assessorum. Iisdem quoque gloriosius videtur, lites invicem suas armis quàm legibus finire, accito vel exeri, vel ipsius Imperatoris armato auxilio, quàm aulico ejus Judicio: rectè nec ne nil refert, fert ita usus abususvè. Sponte an vocatu litigare in Camera Imperiali, more aliorum, quos despectant ut longè infrà, iisdem videtur indecorum, minimè verò Imperatore coràm bellare, hoc est, ejus auctoritatem minus curare. Hanc irreverentiam quidam quondam Imp. Austriaci quadantenus dissimularunt aliâ quâdam ratione status, minuendæ illorum per proprias invicem glades potentia, suæ indidem augendæ, & unicus in omnes tandem adipiscendæ. Et quanquam sæpè ipsis palàm suadebant viam juris, eandem tamen clàm volebant. Non idem hodiè mos, aut affectatio unius in omnes Imperii est nostro placidissimi ac pacatissimi animi Augusto, suis contento, se uno sua nunc in domo, & uno in consanguineâ, superstibus.

9
art. V. §. 20.
v. cetera.

III. Absque Illustrum in Camera litigiis, satis ibi hodièque supersunt causæ numerosæ, & ut ferunt, decem penè mille, quæ locutoriè aut definitivè sunt conclusæ, quæque urgentur: non quæ jamdiu exoluerunt, nec amplius partes habent persequentes. His nec redintegratus Assessorum numerus par est: pares quanquam sint omnes, juris peritiâ, & laboris patientiâ: Assignentur licet unicuique quotannis decem (quod nec leges Camera, nec negotia indies influentia in Senatu definitivo, & Audientiæ permittunt) cunctis quingentæ, quæ annis demum viginti finirentur. Ast ubi causarum momenta sint re & correferenda: decemque Assessores, qui vix sufficient, addicentur cor- & referendis quadraginta: quotannisque quilibet quinque, cuncti ducentas annuâ finiant vice, anno omnes demum causæ illæ quinquagesimo evacuatæ erunt. Nunc verò cum hodiè sint saltim Octodecim Assessores nec plures quatuor uno unus in anno referat causas, omnes septuaginta duas, uno omnes tandem finitæ erunt seculo & ultrà, hoc est, tempore hominum memoriam excedente.

Memorabilis
Causarum
in Camera
numerus
longè maior
Assessorum
numero.

C. III.

De diversis tot causarum remediis, imparibus.

I. Refert hic referre diversâ à diversis quæsitâ remedia huic causarum moli citius levandæ: neutra sane paria: non privilegia illustrium, quia privilegiariis longè plures sunt ceteri: plures causæ privilegiatæ, & extraordinariæ: pluresque primis instantiæ secundæ & ordinariæ, non solita eorundem ad Camera fastidia, quia iisdem sæpè

Memorabilia hætenus
remedia tot
causis imparia.

Bb

sæpè

Memor. Secund.

IO

Recess. Ann. 1555. & ei inserta ordin. Cam. lib. 1. tit. 1. sqq. lib. 3. tit. 2. 3. sqq. Ordin. Cam. part. 2. tit. 28. Re- cess. an. 1570 1600 Deput. Recess. an. 1654 O. C. lib. 2. tit. 29.

sæpè vel invitis eò eundem, tam crediti jure, quam amissi privilegii primæ instantiæ, ordine procedendi in eo non ritè observato: non summa appellationis variè semper definita: satis magnis semper hodieque ibi restantibus, quia seculis valdè pecuniosis magnæ Magnis principibus crebrius creditæ, nostro nunc inopi ab iisdem ibidem subinde repeti solitæ: aliæ aliis datæ mutuo aut aliàs debitæ suo quæque judicio reddi justæ, nec redditæ: interjectâ ad Cameram appellatione, veluti effugio ac mora solationis: nec appellationis gradus, quia non ubique sunt subalterna judicia: aut ubi sunt & adeuntur, rarò in sententiis dissentunt, quod parti alterutri plerumque displicet, & inde gradum facit ad Cameram: non concursus Aulici & Cameralis judicii, quia æqualis causarum partitio non simul concurrit, quam non fert Imperialium libertas procedendi utrolibet: interdum nec partium egestas, & sumtuum in Aulico gravitas, nec Aulicorum constans gravitas. Levando olim Aulico judicio institutum Camerale, nunc ipsum levandum.

Imparia, propiora quanguam illa in Recess. lib. An. 1551. § 25. 1557. 1654.

II. Propiora videntur remedia malo, illa in superioribus relata Imperii Recessibus, maximè in posteriori. Sed illa minus observata, causarumque hodiè cumulo imparia numero ac tempore: sive decem saltim extraordinarii in biennium: sive sedecim in annum & ultrâ Ordinariis ad dicentur Assessoribus, decidendis citiùs causis, quatuor ab Imperatore, sex à sex tùm Electoribus, totidem à sex Circulis, jus præsentandi tùm habentibus: quorum quidem numerus, aucto Electorum & Circulorum numero, augeri poterit. Hæc, in posteriori Recessu, utilissima: abolito illo longiori multifariam juris formularum in Camera hæctenus solitarum circuitu, breviori formularum usu introducto, in utraque instantia: sed nec ista sola tot hodiè sufficiunt causis.

Visitationes huic malo utiles, & memorabiles, ritè & frequentius actæ.

III. Visitationes Cameræ in ea multa multoties mutarunt in melius, & huic oneri multùm consulere possent, modò essent frequentiores, & Visitatores volentiores, nec tam tardè præsentés, aut planè absentes, non habito multæ metu: aut modò essent rectè jam constitutorum observantiores, aut melius constituendorum magis providi.

Memorabile proximum ac penè par malo visum remedium.

IV. His hodiè Visitoribus Cameræ primam audio curam fore, non reducendi modò, quæ olim consulta visa, sed ampliandi etiam numerum extraordinariorum: hoc est, adjungendi octodecim, qui nunc sunt, Assessoribus ordinariis, quadraginta duos extraordinarios, subministrandos tres ab Imperatore, septem à Collegio Electorali, triginta duos à reliquis Circulis Imperii, aut redintegrandi eorum numerum pace monasteriensi definitum, adjunctis adhuc decem à Circulis extraordi-

ordinariis, veluti eorum adiutoribus: qui omnes omnis peritiâ juris, usu, labore pari, religione dispares, universim sexaginta, quadraginta vacant referendis, viginti correferendis causis: assignatis singulo singulis annis quinque, omnibus, ducentis.

v. Cum verò annus Cameralis dies habeat fastos, ne fastis non computatis, saltim ducentos & octodecim, illo numero minores detrahendi quidam videntur de nefactis: detrahi autem nisi impiè non possunt à diebus DEO Sanctisve sacratis, rectiùs ab aliis civiliter concessis Camera: fortè quatuor ab illis 14. vigesimum quartum Decembris inter & sextum Januarii: tres ab illis 8. Dominicas inter Esto mihi, & invocavit: quinque ab illis 15. palmarum inter & quasimodogeniti Dominicas: tres ab illis 8. Dominicas inter Vocem iucunditatis & Exaudi: duo ab illis 9. Pentecostem inter & Trinitatem: viginti denique ab illis 38. inter octavum Julii & quartum dextrimum Augusti: qui collectim faciunt dies triginta septem, additi illis 218. constituunt 255. quorum 55. in sumendi re & correferendis, ducenti definiendis causis: undecim dies singulo ad singulam causam, quinquaginta quinque dies ad quinque causas, dies ducenti reliqui sunt iisdem definiendis & expediendis: sic, ubi tot extraordinarii continuè sustineri poterunt, omnes expedirentur dimidio seculi: at, quia hoc grave nimis videtur, extraordinarii non continuo seculi dimidio, sed novem diversis saltem quadriennis, hoc est, annis saltim sustentandi triginta sex, ne his continuis, sed interjectis totidem quadriennis Ordinariorum. Sic, relatis à singulo quinque, à cunctis quadraginta ducentæ quotannis: in primo utrorumque quadriennio diremtæ erunt causæ octingentæ: quo elapso, extraordinariis dimissis, cunctis feriis iterum admissis, relatisque à singulo Ordinarie quatuor quotannis, ab octodecim duabus & septuaginta, expeditæ erunt ducentæ & octuaginta octo, in primo Ordinariorum, quadriennio: in novem quadriennis extraordinariorum, retentâ dicta distributione, & calculo extraordinario, 7200. in novem Ordinariorum ordinario retento calculo, 2992. atque sic in hoc diversorum decursu bis novem quadrienniorum sex annorum septuaginta duorum expeditæ erunt omnes illæ & ultra, hoc est, 10192.

Defectus huius remedii supplendus auctario anni Camerae: quem inter & Assessores Ordinarios & extraordinarios causa divise relata, erunt expedita annis 72.

vi. Placebit illustri collegio singulos adiutores aut extraordinarios, eodem, quo Ordinarios, juramenti vinculo adstringere, causas eodem silentii secreto, quo receperunt, custodiendi, eadem religione, sine intuitu diversæ, re & correferendi: placebit hos presentantibus eodem, quo ordinariis, annuo salario sustentare: ac ne hoc ipsis sit nimis grave, partes victrices junctim omnes pro cujusque causæ

Extraordinarii eadem sacramenti & silentii religione qua ordinarii adstringendi, eodem dotandi salario.

summa contribuunt, quodque expensum est, præsentantibus restituant; partes contra victæ victricibus expensas judiciales, non faciliè admittæ earum compensatione.

*Qua causa
qua non ad-
mittenda in
novem qua-
drienniis ex-
traordinariis*

VII. His novem quadrienniis extraordinariis nullæ admittendæ causæ novæ, primæve instantiæ, nisi privilegiatæ & extraordinariæ, quæve non patiuntur moram, mandatisve expediendæ sine clausula: illæ relinquendæ Ordinariis: nec instantiæ secundæ, ne, qui diminui debet, crescat causarum numerus: cessantibus interea fatalibus appellationum, his ipsis cessantibus: itemque audientiis, aliisque negotiis minus necessariis: ne non his quadrienniis extraordinariis omnes & singuli causis jam conclusis, sententiis interlocutoriis aut definitivis expediendis melius vacari possint: Ne verò prorsus ibi vacent jurati causarum patroni, hi ipsi, qui possunt, inter extraordinarios admittendi: admitti autem possunt ii, & ferè omnes, qui causas, quas referre aut correferre debent, non orarunt antea: reliqui, ut & procuratores alii, vacare possunt causis illis extraordinariis, aliisque in his quadrienniis admitti solitis.

*Alius com-
modior isto
modus con-
stituendi
quatuor or-
dines Sena-
torios.
An. 1557.*

IIIX. Multis modis iste referendi ac definiendi dicto dierum spatio minus videtur commodus: commodior alter ille ex superiori resumendus Recessu Imperii, quatuor constituendi ordines senatorios, & in uno quoque quindecim-viros ex ordinariis & extraordinariis selectos: ordo primus actis vacet conclusis referendis, alter decidendis, sententiis concipiendis, publicandis: tertius negotiis audientiæ. Quartus aliis influentibus negotiis quibuscunque. Singuli ordines alternent negotia singulis annis, ac quadrienniis. Hac ratione putant omnia fore eadem, manere pristinam senatus definitivi & Audientiæ formam, Advocatorum & Procuratorum (extraordinariis justitiæ Cameralis ministris aliunde accitis) operum, causarum admissionem novarum, fatalium curriculum.

C. IV.

*De memorabili alio tot causarum fini-
endarum remedio.*

*Incommoda
priorum re-
mediorum.*

I. Istâ annorum serie utrobique visâ, nimis longâ, moli causarum, aliisque momenti parum commodâ, Camerâ Spirensi nihilominus manente in præsens & in posterum oneratâ, ob dilatas aut non admissas interim causas modo numeratas, pluribus, ac fere plerisque Imperii statibus placuit de alio cogitare remedio convenientiori.

II. Consultius visum, placito Imperatoris & Archi-Cancellarii Imperialis, duas adhuc alias constituere summas Imperii Curias jurisdi-
cundi,

cundi, unam ad Danubium Ratisbonæ, alteram ad Albim Magdeburgi, ubi aliàs juris Weichbildici dicasterium est: pari cum Spirensi potestate, dignitate, autoritate, iisdem prærogativis, privilegiis festis ac diebus: servato saltem honoris ordine primo Spirensi, ut antiquiori, altero Ratisbonensi, ut illustriori, tertio Magdeburgensi, ut digniori: dato cuique Imperatoris sigillo ad fidas Directoris Cancellariæ manus: retento utrobique novissimo procedendi modo ac ordine: introductâ utrobique eâdem appellationum in frequentia, major earum repagulo subalternis obstructo judiciis.

*Remedium
ceteris præ-
ferendum.*

III. His Imperii Curias ritè constitutis, assignandi sui cuique circuli, cum circularium causis Imperialiter eò competentibus, translatis à Spirensi ad quamque actis causarum nondum conclusarum; jam conclusis Spiræ definiendis: manente utrobique regulâ diversos inter Circulares communi, actorem sequi forum rei, situmque bonorum.

*Sui cuique
curia assignandi
circuli
cum suis
causis.*

IV. In assignandis suis cuique curiæ circulis circumspiciendum quot & quales, secundum cujusque situm curiæ quàm proximum suæ, unicuique dandi cum suis causis: deinde quot in quolibet cuique assignato circulo sint status, loca, collationes, pro quorum numero numerus Curialium in unaquaque & eorundem salaria constituenda.

*Sui cuique
quam proximi
assignandi.*

IV. In Decem totum divisum est Imperium Circulos, ut notum, notos. Austriacus loco & honore primus, Curia Imperiali exemptus, habet status quàm plurimos, loca præcipua 467. suppeditat collationes liberales Camerae annuas 750. Imperiales. Collationes enim Camerae

*di: in assignatis
notatis
de status,
loca, collationes.*

annuæ Anno 1567. auctæ, 1654. à florentis in Imperiales evectæ sunt. Burgundicus, Curia Imperiali ferè itidem subtractus, habet status nominatenus tales, XIX. loca 242. collationes infert pactitias, 1000. Electoralis seu inferior Rheni continet status XIII. loca 121. collationes 2498. Bavaricus status XX. loca 163. collationes 2269. Superior Saxonicus status XXVII. loca 310. collationes 3224. Franconicus status XIX.

*Numerus
Circulorum,
circularium
statuum lo-
corum, collationum.*

loca 150. collationes 3019. Suevicus status XXXIV. loca 236. collationes 7421 Superior Rheni status L. loca 200. collationes 2284. Westphalicus status XXXVII. loca 181. collationes 3455. Inferior Saxonicus status XX. loca 224. collationes 2265. collectim sunt Circuli Imperiales X. Circulares status CCLX. loca præcipua CCL. (statibus, locis Austriacis & Burgundicis non connumeratis) collationes (Austriacis & Burgundicis annexis) 28185. salvo calculo Computatis veris statibus, liberis & rogatis Camerae Imperialis debitoribus, morosis quidem: Recentibus principibus, Comitibus, exemptis, litigiosis, non comprehensis, ad supplementa collationum servatis.

Recessu Imper. §. 14.

*Commoda
Circularum
in tres curias
distributio.*

VI. Placito Imperatoribus, Archi-cancellarii, statuumque Imperii, Cameræ Spirensi commodè assignari posse videntur quatuor Circuli, Inferioris & Superioris Rheni, Burgundiæ & Franconiæ Ratisbonensis tres, Austriacus, Bavaricus, Suevicus: Magdeburgensi totidem, Superioris & Inferioris Saxonix & Westphaliæ.

*Numerus
statuum lo-
corum colla-
tionem in
Circulis cui-
que Curia
assignatis.*

VII. Assignati Cameræ Spirensi quatuor illi Circuli universim habent status (omissis Burgundicis) LXXXII. loca expunctis iisdem) 471. Collationes, 8801. Tres illi Ratisbonensi dati summatim habent status LIV. loca 399. (exemptis utrobique Austriacis) collationes. 10440. Tres Magdeburgensi repositi junctim habent status LXXXIV. loca 715, collationes 8944.

*Curiales in
quaque Cu-
ria, maiores,
minores, me-
dii & mini-
mi.*

IX. His positis, de numero Curialium: deinde de eorum salariis dispiciendum. Curiales principales sunt, Judex, Præsides, Assessores: minores sunt cujusque Curix ministri, director cancellariæ & præfectus tabellariorum, Generalis Fiscalis, & Advocatus fisci: medii sunt, Advocati & Procuratores. Minimi, protonotarii, notarii, lectores, fisci notarius, quæstor, receptor, Magister nunciorum, completor, ingrosistæ, copistæ, pedelli: minister Cancellariæ, nuncii equites & pedites.

*Numerus
Iudicum ac
præsidi in
tribus curiis.*

IX. Honori relictum Imperatoris unum cuique dare Judicem summum, ejus gerentem vices, Principem Imperii, non-regentem: alterno Catholicum & acatholicum quadriennio, mortuo intra id tempus parem successorem, duos itidem præsides. perpetuos, diversæ religionis, mediocris fortunæ Comites: Universim, tres Judices: sex præsides trium curiarum. Curix jam præscutatis Spirensi, ibi relictis principe regente, ac præsidibus.

*Numerus
Assessorum
in quavis
Curia.
Viginti in
Spirensi.*

X. Numerus Assessorum secundum numerum Circularum & statuum cuique Curix assignatorum facilius definiri potest, quàm collationum, quia hæ plurimis impares, pauci causis, exactius ex istarum numero, si posset iniri. Interea quatuor illi Circuli Curix assignati Spirensi videntur præsentare posse viginti Assessores diversæ religionis, status Inferioris Rheni, seu quatuor Electores octo: tres Ecclesiastici sex Catholicos, Palatinus & reliqui status duos acatholicos: Burgundicus, duos acatholicos: status Superioris Rheni sex, tres catholicos, totidem acatholicos: Status Franconici quator, duos catholicos, totidem acatholicos: Tredecimque ibi erunt Catholici, septem acatholici: additis Judice & altero præside catholicis, altero acatholico, erunt ibi Curiales majores quindecim catholici, octo acatholici, cuncti viginti tres: ibi jam præsentatis, relictis, additis duobus. Tres illi Curix repositi,

sepositi Ratisbonensi quatuordecim, Elector Bavaricus duos catho-
 licos, status circuli Bavarici duos, Catholicos & tot acatholicos: sta-
 tus Suevici octo, quatuor catholicos, quatuor acatholicos: Affide-
 buntq; ibi octo catholici & sex acatholici, cum Judice & altero
 præside, decem Catholici, cum altero præside, septem acatho-
 lici: cuncti septendecim Curiales majores eò remissis, nunc Spi-
 ræ morantibus dictorum Circulorum Assessoribus. Tres reli-
 qui Circuli Curia annumerati Magdeburgensi sedecim: Elector Saxo-
 niæ duos, acatholicos, reliqui status Superioris Saxonie merè acatho-
 lici quatuor: Elector Brandenburgicus duos acatholicos, reliqui status
 Inferioris Saxonie, unum catholicum, & unum acatholicum: status
 Westphalici sex, tres Catholicos & totidem alteros: atque sic hæc Cu-
 ria saltim quatuor habebit catholicos, reliquos omnes acatholicos: jun-
 ctis Judice & altero præside sex Catholicos, cum altero tredecim acatho-
 licos universim novendecim: Curiales majores eò appellatis à dictis
 circulis Spirensi jam præsentatis. Tres collectim quinquaginta Asses-
 sores, numero in I. Pacis definito; auctis duobus adhuc iudicibus & qua-
 tuor præsidibus: quinquaginta novem, Curiales principales. Si quis
 variare velit numerum in una quaque, per me licebit, parem in religio-
 ne nunquam faciet, ob status, numero & religione dispares.

Quatuordecim in Ratisbonensi.

Sedecim in Magdeburgensi.

XI. Muneris est Archicancellarii Imperialis in una quaque Cu-
 ria constituere Cancellariam, & in quavis Cancellaria idoneos ministros,
 unum cujuslibet directorem, seu præfectum tabellariorum, unum fi-
 scalem & fisci advocatum, Medicum quæstorem magistrum nunciorum,
 duos lectores, unum pedellum, duos nuncios equites, totidem pedites &c.
 collectim, tredecim, duodecim salariis sustentandos.

Numerus Censorum Cancellaria in quavis Curia.

XII. Numerus Advocatorum Procuratorum quavis in curia pro
 partium litiumque incerto numero indefinitus, ne tamen excedat vicenari-
 um, protonotariorum, notariorum, copistarum, ingrossistarum, non ter-
 narium Supernumerarii in Curia Spirensi Advocati ac Procuratores, no-
 tarii, lectores, ingrossistæ, Copistæ, Nuncii equites & pedites, in re-
 liquas duas distribuendi curias, si cuique voluntas & commodum
 sit.

Numerus Advocatorum ac procuratorum.

XIII. His Curias, ab Imperatore ac Imperio placitis, ac consti-
 tutis, Cancellariis, earumque ministris ab Archicancellario Imperii
 ubique ordinatis, diplomatibusque ab eodem ad cujusque Circulis Prin-
 cipes directores, missis, non graventur illi suis movere edictis Circu-
 los ad quamlibet spectantes Curiam, ut, præsentatis ab Imperatore cu-
 jusque Curia Judice ac præsidibus, & ipsi suos Assessores Idoneos, id est,
 jurium

Modus præsentandi, probandi Assessores futuros & quales coram quo.

jurium, communis, publici seu Imperialis, statutarii, consuetudinarii in cunctis Curia suæ assignatis Circulis, peritos, consultos, exercitatos, ac laboriosos, ad novas Curias electos præsentent coram Archi-Cancellario: qui deinde ab ejus deputatis ritè & exactè probati, dimittendi ad suam quisque Curiam noviter constitutam. In decedentium locum iidem Circuli ab Illustri cujusque Curia collegio admoniti alios, duos aut tres, idoneos intra legitimum tempus præsentent coram eodem Archi-cancellario, aut Curia Visitatoribus, non coram cujusque collegio, ut hæctenus in Camera Spirensi fuit in usu & abusu legis, quodam cum præsentantium ac præsentatorum dedecore ac rubore: cumulativè cum collegio forte præsentari, probari, ac recipi possunt, at non videtur hoc ulli collegio aut curia privativè concedi posse, minns D. D. Assessoribus jam præsentatis, qui, bonâ eorum pace dictum esto, & ipsi immediatè à Circulis ac Statibus, à quib. dati sustentantur, post ab Imperatore ac Imperio, quorum demum nomine fulgent, certo modo dependent: unde hi in hos noviter præsentatos, initiò parùm impares, mox pares collegas, par non habent imperium, aut quoddam relationis genus, ut solo ipsorum lubitu, ut fieri solet, præsentatos diu morentur, sæpè aliis, quàm justis de causis remissos, quàm admissos. Convenit hoc honori Imperatoris, & Archi-Cancellarii, muneri visitorum, judicio præsentantium, præsentatorum meritò: Jubebit itaque Archi-Cancellarius acta jam conclusa, ex cujusque curia cancellaria & archivo depromere: per suos Deputatos præsentatis ad referendum offerre, per eosdem de eorum relationibus judicare, ad curiarum collegia eas referre: quæ denique præsentatos ac probatos, ut collegas recipiant, solito devinciendos juramento.

*Magna &
varia trium
Curiarum
utilitas.*

XIV. Hoc trium Curiarum adminiculo, & numero Assessorum in I. P. definito, unicum Spirensi assignato nunc in tres diviso, auctis saltem duobus adhuc Judicibus, quatuor præsidibus, octodecim cancellariarum ministris, ibitur consultum Oneri Unius mole causarum hæctenus obrutæ, celeriori in Imperio Justitiæ, tot Electorum, Principum, Comitum, Immediatorum mediatorum statuum, Nobilium ignobilium, quorum documenta in una Spirensi, ob litium copiam, putrescunt, familiis & fortunis; partium litigantium sumtibus, longorum ad unam Spirensis itinerum tædiis, novorum Judicum ac præsidum, id est, principum & Comitum secundò aut tertio genitorum honori, dignitati, commoditati, tot ubique JCTorum, parùm occupatorum, aliorumque forensium virore rei minus lautiori: invitabuntur eodem Illustriores à ludicris ad quandam literarum & jurium, ut olim
ita

ita hodiè, cognitionem, ab otio ad negotia, alii jurium cultores ad majorem industriam, non sine magno S. R. Imperii fructu, honore, ac decore.

C. V.

De numero salariorum in quavis Curia, & eorum conquirendorum modo.

I. Tædioso hæctenus labori succedit alter longè molestior, ac difficilior, ultimus loco, necessitate primus, de conquirendis Curialium salariis. Illæ decem Circulorum, ducentorumque & sexaginta statuum circularium collationes supra computatæ 28185. numero, qui hodiè est Spiræ, Curialium, verè solutæ fortè sufficiunt, at lentâ causarum expeditione: impares majori extraordinariorum in curia Spirensi, aut quinquagenario nono Curialium numero in tribus curiis, etiam secundum Cameræ matriculam, & nuperum Fiscalis calculum numeratæ 31497. quarum pleræque morosè, quædam planè non solvuntur: quarundem vix tertia pars quotannis dependitur.

Collationes ordinaria impares ex-
traordinariæ remediis.

An. 1672.
22. Junii.

II. Sunt, qui Curialium salaria minuenda putant, divis in tres nunc Curias Causis, indeque deminutis: ast hoc iniquum, & nupero Imperii Recessui minus conforme: quin & veritati: non ideo eorum diminuti labores, causis licet divis, & respectu unius Spirensis diminutis, iidem labores in causis ad tres illas Curias affluentibus manent, meritoque eadem salaria.

Causis in tres curias divis, & diminutis, non ideo minuenda Curialium salaria.

III. Cum sint in Curia Spirensi Serenissimus Judex & duo illustrissimi præsides, ibique esse debent viginti consultissimi Assessores, & tredecim Cancellariæ curatores ac ministri, quibus annua sua salaria sup-
peditanda, hæctenus solita, Judici 4400. duobus præsidibus 2742. viginti Assessoribus 20000. duodecim curatoribus ac ministris Cancellariæ suum cuique partitim, summatim 2508. Omnium Spirensium Curialium salaria collectim erunt 29740. Imperiales. At quatuor illorum circularium huic Curia assignatorum & in iis octuaginta duorum statuum annuæ collationes ordinariæ sunt saltim 8801. supplendi ergo sunt 20939. In Curia Ratisbonensi Judicis salarium annum itidem est 4400. duorum præsidum 2742. quatuordecim Assessorum 14000. duodecim cancellariæ

Numerus salariorum in Curia Spirensi.

riæ ministris 2598. cunctorum salaria facient 23740. Trium vero Circulorum huic Curiaë datorum, inque iis quinquaginta statuum collationes annuæ sunt duntaxat 10440. supplendi igitur 13300.

In Curia Magdeburgensi Judicis salarium 4400. duorum præsidum 2742. sedecim Assessorum 16000. duodecim Cancellariaë administris 2598. collecta hujus curiaë salaria numerantur 25740. Trium autem Circulorum huic Curiaë sepositorum, inque iis octuaginta quatuor statuum annuæ collationes, sunt tantummodo 8944. inde supplendi 16796. Adeoque supplementorum universa summa est 51035. Collationum annuarum, præsupposito, quod rite solvantur, solum 28185. illaque his majora 22850. salvo ubique errore Calculi.

*Vnde sumenda supple-
menta Camera Spiren-
sis 20939.*

IV. Quæritur nunc unde ista supplementa 51035. sint sumenda: ac primo Curiaë Spirensis supplementa 20939. quidam conflanda putant partim à recentioribus Imperii Principibus ad Inferioris Rheni, Burgundiæve Circulos Spirensis addictos Curiaë pertinentibus: auctâ enim eorum dignitate, & augendâ collationes: partim à nonnullis Comitibus hæctenus exemptis, aut litigiosis, partim ab Equestribus liberis, quâ membris Imperii: partim ab ejusdem Circuli commendatura, prælatura, tribus Abbatiis, quatuor cœnobiis: partim à Superioris Rheni Circuli principatibus, & comitatibus hæctenus exemptis, numero sex: item à Ducatu Sabaudiaë, quâ ejus Dux vult haberi & esse princeps Imperii, ac per Italiam vicarius Imperatoris: partim à triplici Equestri ordine libero Rheni, Wetteraviaë, utriusque Alsatiæ: partim à decem ibidem Abbatiis ditissimis, tribus prælaturis, novem cœnobiis: partim à Circuli Franconici sex classibus Equestrium liberorum, prælatura & Abbatia una, viginti duobus monasteriis, tam sacris, quàm à sacro ac primævo usu alienis: tandem & à partibus ibi jus petentibus ac obtinentibus pro modo Causarum, ac pro facultatibus modò memoratorum circularium. Hinc supplementum Curiaë Spirensis conflabitur, sine magno onere: nec graviter passuri Ecclesiastici aut religiosi, quædam ab eorum bonis abradi in usum justitiæ, veluti piæ causæ, nec adeò reliqui, hæctenus exempti, liberi Nobiles, aut partes litigantes, quia omnes ejus Curiaë jure ac beneficio utuntur.

*Pro Curia
Ratisbon.
unde illa su-
menda
13300.*

V. Supplementa 13300. pro Curiaë Ratisbonensis salariis, haberi possunt vel à quinque recentioribus in Austria principibus imperii, vel ab octo exemptis Episcopatibus, duobus Ducatibus, comitatibus, duabus Abbatiis, una prælatura, sexaginta septem cœnobiis in Circulo Bavariaë: in Circulo Sueviaë à quinque Abbatiis, una prælatura, à quadragin-

draginta novem cænobiis, sacris partim, partim secularibus: à quinq; im-
mediatorum Equestrium Ordinibus.

VI. Supplementa 16796. pro Curia Magdeburgensi conquirenda
in Circulo superioris Saxoniae à quatuor Episcopatibus secularibus, à
tredecim monasteriis aut Abbatiis acatholicis in circulo inferioris Saxo-
niae ab octo Episcopatibus acatholicis ultra ordinarias collationes
aliquid etiamnum abradendum, à triginta sex cænobiis Abbatiisve ple-
risque acatholicis: in Circulo Vestphaliae à viginti octo monasteriis aut
Abbatiis,

*Vnde peten-
da pro Curia
Magdebur-
genfi.
16796,*

VII. Summa profectò erit difficultas possessores illorum locorum in
Imperio persuadendi ad conferenda illa supplementa, major eadem ab
iisdem exigendi, ecclesiasticis maximè ac religiosis, qui malunt, quàm
dare, accipere, adhibitâ etiam Imperatoris, Archicancellarii, & reli-
quorum volentium statum autoritate & operâ, Fiscalium mandatis exe-
cutoriâlibus S.C. imò ipsius Herculis clave: quia hæc Imperialis justitia
parum curatur: illis quanquam rite inter supplentes distributis, suam
quisque partem sine gravi onere conferre possit, modò velit: si ea ta-
men nullo fortè modo obtineri possint à pervicacioribus, ideo de alio
memorabili modo eorundem conquirendorum cogitandum erit: quo
de dispiciendum in sequenti tertia hujus libri primi parte de ærario Impe-
riali: quod unum deest Imperio, quod unum est necessarium Imperio,
quod unum necessario constituendum est in Imperio.

*Difficultas
Obtinendi
illa, non ob-
tentis, mo-
dus conqui-
rendorum
alias inve-
niendus.*

C. VI

*De oratione judici Camerae quondam attributa
huc aliunde relata ob argumenti confor-
mitatem pro rite ordinanda
Justitia imperiali.*

I. Huc prius, quam finiam hanc de justitia Imperiali partem, refert refer-
re illud Orationis genus eadem de re, non pridem nimis ab anonymo pro-
ditum sub nomine Serenissimi Principis Badensis Camerae Spirænsis Summi
Iudicis, recte prorsus hæc de re sentientis; quod unâ ad tres novas referri
potest curias: Redintegrabit simul illud legentium animos, quia suave, con-
cinnum, nervosum, validum sensibus, planè Regib. ac Principib. dignum:

*Memorabi-
lis istius
orationis
stilus.*

Tacit. 13.
An 3,5.
Cassiod. lib.
10. ep. 4.

Tacit. 13.
An 3,3.

Tale quondam callebat Imperator Tiberius; qui singula verba expendebat: Tale Gothorum Regina Amalafuentha, qua de Cassiodorus: Audiant hic Principes, quod sub admiratione cognoscant: paucis verbis sensus clauditur infinitus: & summa facilitate componitur, quod ab aliis ne sub longa deliberatione formatur: Tale & Seneca, cujus stilo Nero usus in funebri laudatione claudii: Tale quoque Symmachus, quod de scriptor Anonymus.

Symmachus in verbis parcus: sed mente profundus,
Prodigus in sensu, verbis augustus, abundans:
Mente, sed ore minor: fructu, non fronde, beatus,
Sensus, divitias, verbis, brevitate, coarctat.

Tale denique ille Societatis Jesu Pater in concinnandis præcipuis sacrorum librorum gestis: alique hodiè plures, quos hic referre supersedeo, quia ipsi nolunt innotescere. Illud autem tale est, ne fortè ingratum legentibus ut legi debet, attentius.

Illud autem tale est, & attentius legendum, si placet.

II.

Memorabilis
ipso hodie iudex
Camera
ob familia,
& iustitia
claritatem.

Mea Badensium familia ex Habsburgica ortorum,
Semper enituit in bello, nec obsolevit in pace.
Majores illius ac posteros & toga & arma honestarunt;
Jacobum præcipuè Marchionem iustitia;

Qui,

Quod latronum rabies rapuit viatoribus,
Suo de fisco restituit:
Bernhardum Marchionem,

Qui,

Ut vices ipsius gereret,
Ab Imperatore Sigismundo Judex datus,
Marchiones Badenses vel mortuus rogavit iustitiam.

Nunc,

Immortalibus immortalibus Germania,
Me Marchionem,
Wilhelmum Eduardi Fortunati F.
Christophori ex Gustavi Sueciæ Regis Filia nepotem,
Lineæ Badensensis propagatorem:
Non sine Dei providentia Cæsaris iudicio ac vice,
In Camera Imperialis iudicio iudicem,
Vestrâ omnium veniâ,
In præsens de iustitia hunc ad modum ut referrem;

Rogavit

21.

Rogavit & jussit.

III.

Bene ac sapienter in nupero Imperii Instrumento.
Visum provifum
Adminiculis Justitiæ adversus ejusdem remoras quascunque
Resectas
Uti ibidem propalam,
In omnibus penè judiciarii ordinis modis ac momentis.
Quorum pleraque
Non sine singulari ordinum Imperii curâ,
Curata satis ac prospecta celerandæ in Curia Justitiæ.
Qua sine nulla die possunt subsistere regna:
Quædam tamen,
Ut multis æquiprudentibus visum,
Curatiora curanda, & si placet, ordinanda super est,
Hic saltim monenda,
Magis celerandæ in Curia Justitiæ,
Exsecutioni imprimis:
Qua sine omnis inanis actio, sententia futilis & inutilis,
Instar Campanæ sine malleo, sine pulsu, sine sono.
Quorum quod in Camera plerumq; ultimum, id heic primū esto monendū.

Memorabilis
eiusdem de
iustitia eius-
que execu-
tioni senten-
tia.

IV.

Acciendos,
Ordinarios præter visitatores, vix visos hæctenus,
Viros tot idoneos,
Excunctis Imperii Ordinum curiis,
Quot sufficiant,
Celerius vacandis revisionibus,
Causæ plerumque desperatæ effugiis,
Sententiarum quotquot datarum rimis,
Exsequendarum remoris,
Jam eumulatis,
(Non amplius cumulandis jam remedium jure novissimo proditum)
Non dimittendos,
Revisis nisi omnibus,
Sustentandos,
Sportulis aut his imparibus, pecuniæ deposito,

De asciscen-
dis admini-
stris visita-
toribus Ca-
mera.

Cc 3

V. Al.

*De Assessorum
admi-
nistros, omni-
umque va-
catione.*

Alterum est:
Asciscendos,
Undiquaque ex Imperio
Pares Assessoribus administratos,
Hos inter dispertienda acta:
Celerius referendis jam conclusis definitivè causis veteribus:
Servato priorum ac posteriorum ordine:
Nec exauctorandos,
Expeditis nisi omnibus, sententiis publicatis, & effectis.

VI.

*De inordi-
nata Asses-
sorum Parti-
um, advoca-
torum va-
catione.*

Curandum tertio,
Ne,
Ut olim, ita nunc,
(Benè quanquã, invento procedendi in utraq; instantia, ordine novissimo)
Inventa fraus ordinis,
Partium vafritie
Advocatorum altercatione,
Ne,
(Benè quanquam ordinata Assessorum copia,)
Inordinata eorum vacatio,
In Audientiis, Relationibus, processibus interlocutoriis decernendis,
Quibus tempus & operam impendunt, impendendã decernendis sententiis,
Ne denique
(Benè quanquam constituto Procuratorum numero ac procurandi ordine)
Sera nimis eorum revoluta procurandi periodus,
Distantia tandem à Camera locorum spatia,
Judicia tardent:

VII.

*Memorabi-
les eiusdem
cancle, pri-
ma de Par-
tium v. r. i-
tis.*

Itaque primò,
Cavendam puto partium vafritiem,
Abolito prorsus per articulatos libellos probandi ac procedendi modo,
Ne forte partes vel à concessis in R. I. relabantur ad priores
articulorum excessus:
Quibus Factum
Interrumpitur, obliquatur, obscuratur,
Judex tot obturbatur jurium annexis,
Partes variis intricantur artificiis, difficulter extricandis
Lis ipsa non procedit, tot impedita an fractibus,

Rei

Rei quidem,
 (Loco claræ ad libelli articulos responsionis,)
 Effugiis, jurgiis, suspicionibus,
 Exceptionibus contra libelli ineptitudinem,
 Nævos alios responsione indignos:
 Actoris verò,
 Contrario risu, ac obstrepitu,
 Adversus tamen datas à Reo responsiones,
 At nimis communes, aut incongruas,
 Conditione aut alio vitio infectas juridico:
 Judicis denique interloquio,
 Item juramento dandorum, respondendorum,
 Novis inde deductis altercationibus,
 Novo sedandis interloquio,
 Sæpè non sedatis, interloquii momentis disputatis:
 Non æstimatis, æstimatore vel iudice, sufficienter responsis:
 Aut ulterioribus jussis,
 Aut nullo causæ, nullo actoris bono, allatis;
 Minima articuli parte falsâ, toto pro falso habito:
 Absque perjurio quasi.

Apagè hinc.
 Hunc agendi inordinatum ac perplexum ordinem,
 Hunc scriptorum cumulum culmumque inanem
istiusmodi salutem juridicam cum cruciatu qua advenit.
 Par est iste modus tribuendi jus suum experienti,
 Modo tribuendi penum esurienti:

At clausam,
 Recludendam clavi: at grandi nimis aut de tortâ,
 Nec reclusam, esuriente nisi penitus deficiente:
 Similiter jure non reddito, hâc reddendi formâ,
 Experiente nisi expirante,
 Aut ad incitas redacta.

VIII.

Denique quoque
 Cavendam Advocatorum altercationem,
 Prohibita articulorum, scriptorû, superscriptorû, consiliorû, multitudine,
 Vix ferenda à decem bajulis,
 Jurium allegatione, disputatione superfluâ,
 Unde partes mediam, iudex tædium, Caussidicus prædium concipit.

Contrâ,

*Altera cau-
 tela de Ad-
 vocatorum
 altercatione.*

Contra,

Recepto simplici procedendi ordine.

Hoc est,

Clara, perspicua, distincta narratione,

Factum factique momenta,

In quibus cardo rei vertitur,

Nervosè exponendi

Judici, parti.

Pari fide respondendi

Nulla scripta admittendi,

Nisi

Preces vocandi in jus.

Mandata procuratoria,

Genus actionis,

Gravamina appellationis,

Exceptiones, replicas,

Duplicas, responsiones,

Interrogatoria, instrumenta:

Termino quæque suo, Jure novissimo præscripto.

Judex sanè

Omnium juris prudentium judicio,

Tria duntaxat scire debet,

Factum ut à partibus relatum.

Facti veritatem, ex partium, testium instrumentorum, juramenti fide natâ,

Jus, ex facto.

Hoc

Quod judex dicere, discere non debet ab Advocatis,

Scire ipse debet:

Misera curia, malè curatum judicium,

Ubi judex applicationem juris ad factum

Hoc est,

Sententiam

A partibus & Advocatis discat.

Priora autem duo discere debet à partibus.

Optimè quidem,

Actore factum nudè ac rotundè narrante:!

Additis clausulis salutaribus, instrumentis probatoriis,

Originariis ac transumptis

Reo, quæ ad suam faciant defensionem, allegante,

Nil

Nil reticente,

Secus non audiendo amplius.

Quo quisque modo respondet, id facti est.

Id Judex ex responsionibus ipsis, non juris allegationibus, colligit,

An responsiones juri & judiciario ordini congruant,

Et an ulteriores dandæ, id juris est:

Id judici absque arte rabulæ notum:

Juramenta calumniæ,

Quod à procuratore pro se, & in partis animam præstandum,

Præstigiæ veluti plausu exploso:

Jurare & ignorare non conveniunt.

Jurat procurator, qui ignorat,

Quid in facto negandum, affirmandum:

Id Advocatus articulorum compilator novit:

Jubet procuratorem jubere pars ignara ipsa,

Quid vi juramenti negatum, affirmatum:

Sic cedit juramentum in perjurium

Divini Numinis & nominis approbrium.

Probationis quoque puncto, expuncto illo, nullo admissio,

Qui non relevat:

Qui ex partium arbitrio, non narratorum natura fluit:

Quem Partus, non judex necessarium reputat,

Pro arce causæ:

Judicis est, cui fit probatio, non partium judicare de probandis:

Facto sic patefacto,

Jus nulla mora ambit factum,

Discernit, dijudicat, addicit

Condemnat, absolvit,

Judicis ministerio:

Modo hoc celerandæ in Curia Justitiæ optimo.

IX.

Tertiò

Acta assessores inter L. (tot constitutos, nondum datos) dividenda.

Dividendi assessores ipsi in V. Classes

Ordinandi VI. quavis in Classe,

Celerandis novorum in Camera Relationib., inde ferendis votis:

Celerius novis expediendis causis definitivè jam conclusis,

Et exsequendis,

Non habita ullius ratione.

*Tertia de
actis inter
Assessores,
& ipsis As-
sessoribus in
quinque
classes distri-
buendis.*

Dd

Cur

Cur omnes unum agant,
Cur audientes & cæteris, aut plurique aut omnes vacent?

Sanè

Procuratorum recessibus in Camera verbotenus annotatis, aliisque
negotiis Audientiæ

Præses prælens, paucique Assessores, sufficiunt.

Assessorum Relationibus idem interfit,

Horis

D ♂ H ♀;

Ideo

Ordinandæ pomeridianis Audientiæ:

Expediundæ matutinis Relationes:

Publicandæ sententiæ & decreta,

♀ H

In consensu Assessorum

Qui de illis causis retulerunt:

Non omnibus illa septimanâ expeditis Relationibus,
Inhibendi à Præside, ne quid producant Procuratores,

Reliquis nisi relatis.

X.

Quartò

Remedium

Tardi ad Procuratores reversi Ordinis procurandi

Hoc potest esse interdictum:

Vel

De non suscipiendis, quam triennio, finiendis, pluribus causis:
(Exceptis fiscalibus, aliis privilegiatis)

Quid enim aſt ſuſcipere, ac cumulare, nec poſſe procurare?

Singulo vero triennio, longissimo litium finiendarum termino,

Nonæ utriusque instantiæ causæ suscipiuntur:

Fatalibus insinuandæ appellationis ad tertii initium anni extensis,

Nisi fortè quædam anno, aut biennio finitæ,

Eadem tum aliæ recipiendæ, insinuandæ:

Quid enim juvat prius intraducere, nec poſſe perſequi?

Vel

De constituendis quinque diversis in Camera audientiis,

Uno in quaque Præside

Quatuor Assessoribus

Quinque Procuratoribus.

Quarta de
Advocato-
rum & Pro-
curatorum
perverso
procurandi
ordine.

Distri-

27.

Distribuendis in illas Circulorum causis,
Ad Cameram in utraque instantia pertinentibus,
Celerius expediendis.

XI.

Vel,

Sic Quintò,

Distantibus simul locorum spaciis subvenitur
De ordinanda una, binis in Imperii quibusque Circulis, Curia,
Loco binis Circulis commòdo, confini:

Quinque conscripta Patribus,

Uno Præsìde, quatuor Assessoribus:

Illo, ac duobus, ex illis XX. residuis, à Camerâ Assessoribus, huc accitis,

Duobus aliis idoneis inde locorum cooptatis.

Additis cuique Curia quatuor è Camera Procuratoribus,

Advocatis ibidem vocatis, aut propè commoratis,

Celerandæ indictis Circulis imperialium Causarum justitiæ,

(Fiscalibus exceptis)

Ad definitivam usque,

Referendam

Ab ipsis ad Cameram, primariam Imperii Curiam,

Cujus reliquæ sunt quasi appendices,

Membra unius imperialis Corporis,

Visitationi, jussisque Cameræ aliis obnoxia,

Judex eorum caput & rector,

Illius Nomine,

In precibus, oblati, aliisque procuratorum scriptis,

Præ lato,

Cunctis ibidem expeditis

Imperatoris titulo & sigillo.

His ita ordinatis,

XXX. Assessores Spiræ residui tantum vacabunt

Cessantibus simul illis dilationibus,

Arbitrio judicis ad loci distantiam reputatis.

Sed hæc rerum harum relinquenda magis expertis,

Carpenda procul dubio

Ab iniquis possessoribus, utrigatoribus, raucis caussidicis,

Avaris advocatis, ac procuratoribus,

Dd 2

Quibus

*Quinta de
ordinandis
aliis adhuc
Curis in
Imperio.*

Quibus celerata in Curia iustitia damnosa,
 Tardata quæstum præbet,
 Monenda tamen censui abatiis & olim monita:
 Vobis hæc si minus probentur,
 Obtentu fortè hominum, sumtum idoneorum,
 Probetur saltem Georgii Palatini de eadem redatum olim Consilium,
Celeranda in Curia Iustitia

Sexta de
 perpetuo As-
 sessoratus
 ministerio.

XII.

Amplius,
 Assessoratus ministerium sic perpetuum,
 Nec nisi cum vita deponendum.

Secus

Sæpè Iustitiæ sistitur Cursus:
 Discedens succedenti lampada loci, non experientia,
 Delassatus & emeritus Camerae ministerium, non mysterium tradit,

Ad quod

*Cameralis veluti Iustitiæ centrum,
 Nemo nisi per usum venit:*

XIII.

Septima de
 tentanda
 subalternis
 in iudiciis
 amica cau-
 sarum trans-
 actione.

Maxime omnium,
 Commendatæ Judici in R.I. sine fori strepitu compositiones,
 In omni Iudicio quacunque ejus parte, tentandæ.
 Ipsi denique Imperii Principes juri dicundo frequentiores sint:

More Augusti Imperatoris,

Qui jus assidue dixit:

Lege Caroli Magni sibi dicta, edicta,

*Hoc missi nostri notum faciant Comitibus ac populo,
 Quod nos in omni septimana, unum diem ad audiendas causas sedere volumus
 Observata Augusto quoque Imperatori nostro:*

Inde eminet,

Tam juris religiosissimus, quam victis hostibus triumphatus magnificus.

Finis I. I. partis libri I.

743582

AB 743 582

ULB Halle

3

001 971 077

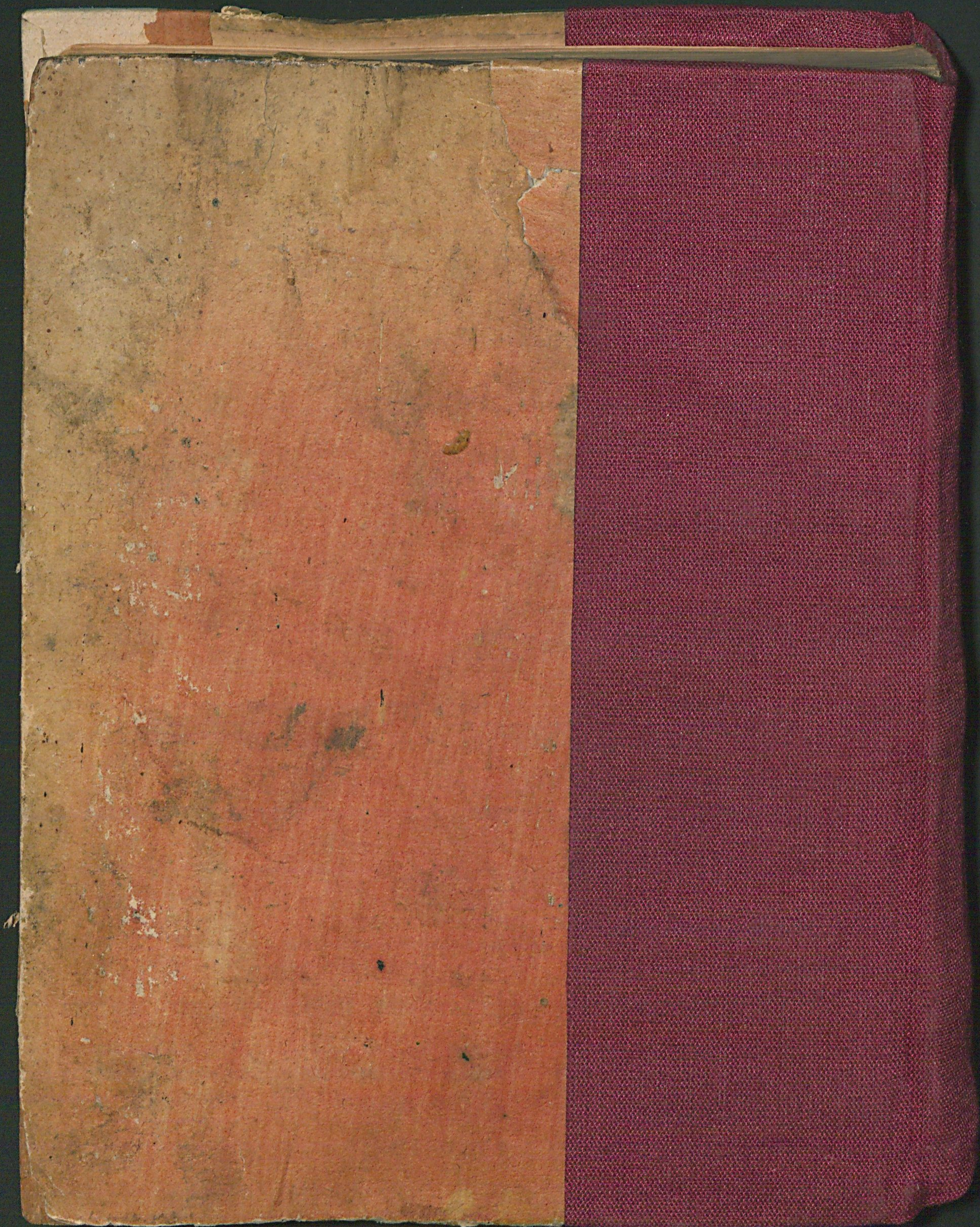

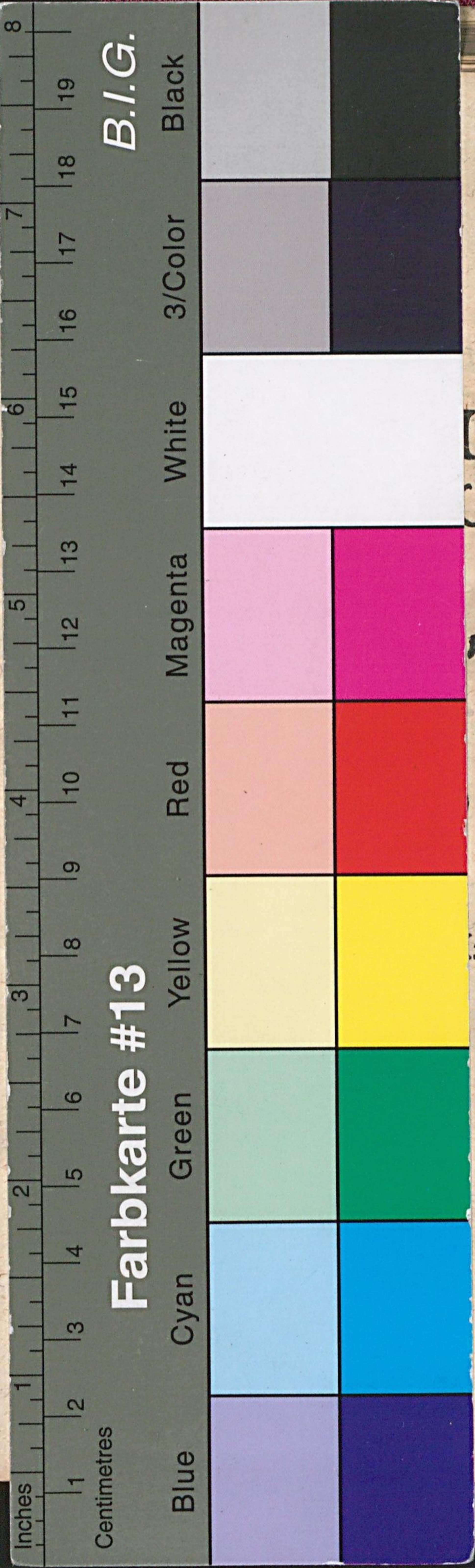
R

V017

Aug. 98 / S. 12

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

3.

...ORABILE
...CUNDUM

DE

TITIA
ERIALI.

... loc LXXIV.

